

De jonge boeren regeling, ook voor boeren van de toekomst!

Doel van de huidige regeling is een bedrijfsovername in de landbouw te vergemakkelijken. Hoofdzakelijk is dit nu nog van ouder op kind. Landbouwbedrijven (akkerbouw en veehouderijbedrijven) zijn kapitaal intensief, er is veel vermogen nodig om een bedrijf over te nemen. Bij overnames binnen de familie wordt een zeker deel gegund en overgenomen tegen fiscale waarde (waarde in verpachte staat of waarde waarvoor de ouder het verkregen heeft). Dat komt neer op circa 20% van de vrije waarde van de grond. Een gemiddeld landbouwbedrijf met 60 hectare land a €60.000 per ha vrije waarde, totaal circa €3,6 miljoen exclusief gebouwen en productierechten (circa €1 miljoen) is anders niet over te nemen. Bij een overname binnen de familie is de prijs dan circa €1 miljoen, bij een overname buiten de familie vervalt de gunfactor en moet met de familie worden afgerekend: €4,6 miljoen. Dit is niet op te brengen en dus gebeurt het niet. Landbouwbedrijven blijven in handen van de reguliere landbouw.

De regeling voor jonge boeren stimuleert de aanschaf van bepaalde duurzame productiemiddelen op grote landbouwbedrijven. Er zitten echter nogal wat voorwaarden aan de regeling waardoor in de praktijk alleen de grote reguliere landbouwbedrijven worden gesteund. Echter, de reguliere landbouwsector vergrijs, het platteland ontvolkt en de biodiversiteit neemt af. Discussies over megastallen, fijnstof en gesleep met voer en dieren over de wereld. Door de schaal van de huidige landbouw en het bijbehorende benodigde vermogen hebben mensen van buiten de landbouw nagenoeg geen kans een agrarisch bedrijf te beginnen en zich bezig te gaan houden met voedselproductie. Jammer, want mensen van buiten de landbouw weten vaak goed wat er speelt in de samenleving en willen produceren wat er gevraagd wordt. Zij produceren veelal kleinschalig, biologisch en “natuurinclusief”. Ze komen met hun productiemethode niet toe aan discussies over fijnstof en grondwatervervuiling. Doordat ze veelal direct leveren aan de consument wordt deze weer betrokken bij hun voedselproductie. Samenwerkingen ontstaan tussen kleinschalige ondernemingen, het platteland verlevendigt weer. (Kijk voor praktijkvoorbeelden op: <http://toekomstboeren.nl/portretten/>).

Richt de regeling daarom zo in dat het makkelijker wordt om te starten in de landbouw. Dus niet de jonge boeren regeling maar de starters-regeling. Leeftijd speelt hierbij geen rol. Er is vraag naar diervriendelijk en omgevingsvriendelijke (schoon water, schone lucht) geproduceerde producten. Producten die komen van een bodem met veel bodemleven. Die het platteland verlevendigen. Veel van die ideeën worden nu niet uitgevoerd, slechts enkelen die toegang tot land en kapitaal hebben, kunnen starten. De overheid zou daarom naast ondersteuning van de gangbare landbouw, ook iets voor deze mensen kunnen doen. Ter inspiratie / als voorbeeld kan worden gedacht aan:

Aparte categorie starters bij financiële ondersteuning

Als beginnend boer is starten vele malen moeilijker dan een draaiend bedrijf overnemen. Als starter is het overleven en is er geen ruimte voor investeringen in nieuwe apparatuur. De lijst van nieuwe apparatuur is nu vooral gericht op grootschalige (intensieve) landbouw, apparatuur waar de kleinschalige starter niet mee van doen heeft. Daarom, maak voor starters investeringen subsidiabel met een ondergrens van €5000 euro, ook zijnde niet nieuw materieel. Op die manier komen ook starters van kleinschalige landbouw in aanmerking. Naast directe financiële ondersteuning is het wenselijk de borgstelling voor jonge landbouwers uit te breiden. Voor boeren is land het belangrijkste onderpand bij de aanvraag voor krediet, echter starters beschikken daar juist niet over.

De selecte categorie die in Nederland kan starten maakt daardoor uiteindelijk geen gebruik van deze regelingen, ze komen er niet voor in aanmerking.

Landfonds/productierechtenfonds

Het grote knelpunt is een tekort aan land. In verstedelijkt Nederland veroorzaakt de vraag naar grond voor stadsuitbreiding, infrastructuur en natuur een grondprijs ver boven de agrarische waarde. Dit veroorzaakt op haar beurt torenhoge pachtprizen, veelal gebaseerd op teelt van intensieve gewassen of zaken als mestplaatsingsruimte. Een Landfonds kan oplossing bieden: de gronden die de overheid opkoopt en nu standaard naar een terreinbeherende organisatie doorlevert (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten), kunnen in samenwerking met startende boeren worden doorgeleverd (natuurinclusieve landbouw). Of de landbouwgronden die de overheid nu in bezit heeft uitgeven aan startende boeren tegen redelijke pachtprizen. In Frankrijk zijn overigens interessante initiatieven op dit gebied gaande. Iets soortgelijks geldt ook voor productierechten. Ook deze zijn financieel gezien onmogelijk te verkrijgen bij de start van een bedrijf. De overheid zou bijvoorbeeld een deel van de afgeroomde rechten ten goede kunnen laten komen aan innovatieve starters.

Faciliteren bedrijfsovername proces

Er zijn enkele organisaties die bedrijfsovernames in de biologische landbouw vrijwillig faciliteren; een voorbeeld is Landgilde: www.landgilde.nl. Deze adviseurs werken met idealistische doelstelling in een poging de landbouw in ons land naar een hoger niveau te tillen. Naast het faciliteren van adviseur, zouden ook oudere boeren die een jongere boer (van buiten de familie) opnemen in hun bedrijf kunnen worden gefaciliteerd. Voorbeeld: Belast oudere boeren die grond verhuren of hun bedrijf verhuren niet in box 3 met 30% vermogensrendementsheffing over een fictief rendement van 4%, want vanwege de hoge grondprijs wordt 4% rendement op landbouwgrond in Nederland nooit gehaald. Mede hierdoor komt verhuur van landbouwgrond in ons land erg weinig voor.

Bovengenoemde maatregelen zijn slechts voorstellen die zouden kunnen helpen het in Nederland mogelijk te maken een agrarisch bedrijf te starten. Door de huidige regeling “jonge boeren regeling” anders in te richten, kunnen naast overnemers in de reguliere landbouw, ook zij instromers worden ondersteund in de oprichting van hun bedrijf. Naast de grootschalige landbouw wordt hiermee dan ook de kleinschalige landbouw gestimuleerd: de landbouw die naast kwalitatief goed voedsel ook zorgt voor schoon water, schone lucht, meer biodiversiteit (flora en fauna) en verlevendiging van het platteland. Het bevordert daarnaast innovatie binnen de landbouw. Reden genoeg om ook deze vorm van landbouw te ondersteunen.

Eduard Visscher

Lid bestuur Toekomstboeren

E eduardvisscher@gmail.com

T 06-30567070

W www.goedverpacht.nl / www.toekomstboeren.nl